

ΔΙΑΤΡΙΒΗ

περὶ τῆς παρ' Ἀλβανοῖς ἀντωνυμίας τοῦ τρίτου
προσώπου κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανῶν,
μάλιστα τὴν τῶν Ὑδραίων

ὑπο

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Δ. ΚΟΥΠΙΤΩΡΗ.

(Ἐλήφθη ἐκ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐκδομένης Ἐφημερίδος τῶν Φιλομαθῶν
(ἔτος κς' - περίοδος 6'.) ἀριθ. 23 καὶ 24 τοῦ μηνὸς Μαρτίου 1879.)

§ 1. Τρία ἐστὶ τὰ ἐξεταστέα τῆς ἀντωνυμίας ταύτης, ἡ κλίσις, ἡ σύν-
ταξις καὶ ἡ παραγωγή.

Α'. κλίσις.

<i>Ἀλβανική.</i>	<i>Ἑλληνική.</i>	<i>Λατινική.</i>
	Ἑ ν ε κ ό ς.	
ὄνομ. ἔλλείπει		
γεν. καὶ δοτ. οἶ	οὔ, οἶ	sui, sibi
αἰτ. ἐ, ἄ	ἐ, μὲν	se

Β. Ἡ λ η θ υ ν τ ε κ ό ς.

ὄνομ. ἔλλείπει		
γεν. καὶ δοτ. οὔ	σφῶν, σφέσι	sui, sibi
αἰτ. ἐ, ἄ	νέν, σφᾶς σφέα	se

Τῆς ἀντωνυμίας ταύτης ἡ ὀνομαστικὴ ἐνικὴ καὶ πληθυντικὴ ἔλλείπουσι
ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ καὶ λατινικῇ, ἡ δὲ αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικοῦ καὶ πλη-
θυντικοῦ ἐστὶ διττῆ. Ὡς δ' ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ ταυτίζεται ἡ γενικὴ
καὶ δοτικὴ τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἀπάντων τῶν πτωτικῶν, ἐν δὲ τῇ λατι-
νικῇ ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν τῆς πρώτης (εἰς α θηλυκῶν) καὶ
πέμπτης κλίσεως πτωτικῶν, καὶ ἡ δοτικὴ καὶ ἀφαιρετικὴ τοῦ πληθυντι-
κοῦ ἀριθμοῦ ἀπάντων τῶν πτωτικῶν καὶ τοῦ ἐνικοῦ τῶν τῆς δευτέρας, οὕτω
καὶ τῆς ἀλβανικῆς γλώσσῃ ταυτίζεται ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ ἐν τε τῷ ἐνικῷ
καὶ πληθυντικῷ ἐφ' ἀπάντων τῶν πτωτικῶν ὅθεν καὶ ἐπὶ τῶν ἀντωνυ-
μιῶν. Δυϊκῶς δ' ἀριθμὸς οὐχ ὑπάρχει ἐν τῇ ἀλβανικῇ γλώσσῃ, ὡς οὐδ' ἐν τῇ
λατινικῇ. Οὐδεμίαν δὲ τῶν ἀλβανικῶν τούτων ἀντωνυμιῶν δασύεται οὔτε
δίγαμμα δέγεται οὔτε σύμφωνον ληκτικόν, ἀλλ' εἰσὶ ψιλὰ σωνήεντα.

Β'. Σύνταξις.

§ 2. Πραγματευόμενος περί τῶν ἀντωνυμιῶν τοῦ τρίτου προσώπου, οἱ, ἐ, οὐ, ἰ, ἀ, διέλαβον καὶ περί ἐτέρας τῆ τριτοπροσώπῳ οὐ ὁμοφωνούσης αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας κατ' αἰτιατικὴν, δευτέρου μὲν προσώπου ὅτε ἐπιτάσσεται ἢ παρεντίθεται ἐν τῇ προστακτικῇ, παντὸς δὲ προσώπου, γένους καὶ ἀριθμοῦ, ὅτε προτάσσεται τοῦ μέσου καὶ παθητικοῦ ἀορίστου τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων. Καὶ διέλαβον περί αὐτῆς, ἵνα διακρίνηται ἀπὸ τῆς τριτοπροσώπου, πρὸς ἣν πολλακίς συγγέεται ὑπὸ τῶν ἀδαημόνων. Ἐντεῦθεν παρενείρω τινὰ καὶ περί τῆς τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων τροπῆς εἰς μέσα ἐν τῇ προστακτικῇ καὶ ἐν τῷ μέσῳ καὶ παθητικῷ ἀορίστῳ τῆς ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς ἐγκλίσεως.

§ 3. Τριττὴ ἐστὶν ἡ χρῆσις τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων, αὐτοπαθῆς, ἐπαναληπτικῆ καὶ προεξαγγελτικῆ. Καὶ ἐν χρῆσει αὐτοπαθοῦς μὲν ἡ συνθέτου ἀντωνυμίας ἐστὶν ἐκάστη (πλὴν τῆς ἀ μόνης μὴ οὐσης αὐτοπαθοῦς, ὅτε ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου, ἐπαναληπτικὴ δὲ, ὅτε κατ' ἐπανάληψιν ἀναφέρεται εἰς τὸ προηγούμενον οὐσιαστικόν, ἀνπαριστώσα αὐτὸ ἐν τῇ μνήμῃ, καὶ προεξαγγελτικὴ, ὅτε ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐπόμενον καὶ ἰδιότητος ῥηθησόμενον εἴτε ἐξυπακουόμενον. Συμφωνοῦσιν ἄρα αἱ ἄλβανικαὶ ἀντωνυμίαι αὗται κατὰ μὲν τὴν πρώτην χρῆσιν πρὸς τὰς ἑλληνικὰς παρὰ τοῖς Ἄττικοῖς καὶ τὰς λατινικὰς αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίας τοῦ τρίτου προσώπου, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν πρὸς τὴν ἐπαναληπτικὴν παρ' Ὀμήρῳ χρῆσιν τῶν αὐτῶν ἑλληνικῶν ἀντωνυμιῶν, ἐγκλιτικῶς ἐκφερομένων, ἢ πρὸς τὴν παρὰ τοῖς πεζογράφοις ἄνευ ἀντιδιαστολῆς ἐπαναληπτικὴν ἀντωνυμίαν, καὶ κατὰ τὴν τρίτην πρὸς τὰς ἄνευ ἐμφάσεως δεικτικὰς, ὅτε προεξαγγέλλουσι τὸ ἐπόμενον. Αἱ δύο τελευταῖαι χρῆσεις ἀπαντῶνται καὶ εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἄρθρον, οὗτινος ἢ ἀρχαιοτάτη χρῆσις ἐστὶν ἡ ἀντωνυμική, καθ' ἣν σχεδὸν πάντοτε ἀπαντᾷ παρ' Ὀμήρῳ τὸ ἄρθρον. Ἀποτελοῦσι δ' ἀμφοῦτεραι μίαν κυρίως χρῆσιν ὑποδιαίρεθεισαν κατὰ τὴν πρὸς τὸ ἡγούμενον ἢ ἐπόμενον ἀναφορὰν εἰς ἐπαναληπτικὴν καὶ προεξαγγελτικὴν σαφηνείας χάριν. Εὐρίσκονται δὲ κατὰ μὲν τὴν πρώτην χρῆσιν ὡς αὐτοπαθεῖς αἱ ἀντωνυμίαι αὗται σπανιώτερον καὶ ἐν τῇ ἄλβανικῇ, συχνότερον ὁμως ἢ παρ' Ἄττικοῖς, ὡς δὲ ἐπαναληπτικαὶ ἀπαντῶνται συχνότατα παρ' Ἄλβανοῖς ὡς καὶ παρ' Ὀμήρῳ αἱ τριτοπρόσωποι ἐγκλιτικῶς. Ἀντιστοιχοῦσιν ἄρα αἱ ἄλβανικαὶ τοῦ τρίτου προσώπου ἀντωνυμίαι κατὰ μὲν τὴν ἄττικὴν καὶ τὴν ὀμηρικὴν χρῆσιν εἰς τὰς ἀρχαίας ἑλληνικὰς καὶ λατινικὰς, κατὰ δὲ τὴν τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, οἷον τῆς καθωμιλημένης ἑλληνικῆς καὶ τῆς γαλλικῆς, εἰς τὸ ἄρθρον.

§ 4. Καὶ αἱ μὲν αἰτιατικαὶ ἐ, ἰ καὶ ἀ ἐπέχουσι τόπον ἀμέσου ἢ προσεχοῦς ἀντικειμένου τῶν ῥημάτων, αἱ δὲ γενικαὶ καὶ δοτικαὶ οἱ καὶ οὐ ἐπέχουσι τόπον ἐμμέσου ἢ πόρρω ἀντικειμένου. Καὶ ὁσάκις μὲν τὸ ἄμεσον

τῶν ῥημάτων ἀντικείμενον ἐκφέρεται μόνον, ἤτοι ἄνευ τοῦ ἐμμέσου, τίθεται ἢ εἰ, ἢ ἡ εἰ, καὶ τίθεται μόνη, ὡς καὶ ἡ οἱ ἢ ἡ οὐ, ὡσαύτως τὸ πόρρω ἀντικείμενον ἐκφέρεται μόνον, ἤτοι ἄνευ τοῦ προσεχοῦς. Ὁσαύτως δὲ τό τε ἄμεσον καὶ τὸ ἐμμεσον συνεκφέρονται, τότε ἐπὶ μὲν τοῦ πόρρω τίθεται καὶ πάλιν ἢ οἱ ἢ ἡ οὐ, ἐπὶ δὲ τοῦ προσεχοῦς μόνον ἢ ἂ ἀντὶ τῆς εἰ ἢ ἐ, οὐδέποτε δὲ αὐταὶ μετὰ τῆς οἱ ἢ ἡ οὐ.

§ 5. Ἄπασαι δὲ αἱ ἀντωνυμίαι αὐταὶ ἐπὶ μὲν ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς προτάσσονται τῶν ῥημάτων, ἐπὶ δὲ τῆς προστακτικῆς ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἐπιτάσσονται, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ παρετίθενται μετὰ τῆς ῥίζης τοῦ ῥήματος καὶ τῆς καταλήξεως εὐφωνίας χάριν. Πρὸς δὲ τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ἃ ἐκάστη ἀναφέρεται, συμφωνεῖ μὲν αἰεὶ κατ' ἀριθμὸν καὶ πῶσιν εἴτε γράφεται τοῦτο εἴτε νοεῖται, καὶ εἴτε προτάσσεται εἴτ' εὐθὺς ἐπιφέρεται. Κατὰ δὲ τὸ γένος οὐδεμία συμφωνίας ἀνάγκη· διότι οὐδεμία αὐτῶν διακρίνει γένος ἐν τῇ κλίσει ἢ, ὅπερ ταυτόν, ἐκάστη αὐτῶν ἀντονομάζει παντὸς γένους οὐσιαστικόν, αὐτὴ ἀμετάβλητος μένουσα. Τούτων δὲ καθόλου προταχθέντων, μεταβαίνω εἰς τὴν καθ' ἕκαστα χρῆσιν αὐτῶν.

§ 6. Ἡ ἄλβανικὴ οἱ γενικὴ καὶ δοτικὴ ἐνικὴ καὶ τῶν τριῶν γενῶν, ἀναφερομένη συνήθως εἰς πρόσωπον, σπανιώτερον δὲ εἰς πρᾶγμα, ὡς μὲν δοτικῆ, ὅπερ συνηθέστατον, ἀντιστοιχεῖ ταῖς οἱ, οἱ, sibi, αὐτῷ, αὐτῇ, ei, ipsi καὶ τοῦ, τῆς ἐν τῇ καθωμιλημένῃ ἀντὶ τῷ, τῇ καὶ τῇ γαλλικῇ lui. Ὡς δὲ γενικῆ, ὅπερ σπανιώτατον, ταῖς οὐ, οὐ, sui, αὐτοῦ, αὐτῆς, ejus, ipsius καὶ τοῦ, τῆς ἐν τῇ συνηθείᾳ.

Παραθεύγματα. (α)

α. αὐτοπαθοῦς χρήσεως. Διονύσιος βου τε-βίλγατε τ' οἱ δίχινε μνιέ-
κερατε με θεγγιλ τε-τσ;έλτουρε, ψε οὐ τρέμπεζ ἡρίσκιβετ=Διονύσιος τὰς
θυγατέρας κατέστησε περικαίειν οἱ τὸν πώγωνα διαπύρω ἄνθρακι, διδιδῶς

(α) Πρὸς ὀρθὴν καὶ ἀκριθεῖ ἀνάγνωσιν τοῦ ἄλβανικοῦ λόγου, ὑποσημειῶ
νῦν ἐνταῦθα βραχέα τινὰ περὶ τῆς ἀπαγγελίως τοῦ ἄλβανικοῦ ἀλφαθήτου,
ὅπερ σύγκειται ἐξ ἑλληνικῶν λατινικῶν καὶ συμβολικῶν γραμμάτων.

Καὶ τὰ μὲν ἑλληνικὰ γράμματα πάντα καὶ αἱ συλλαβαὶ καὶ αἱ δίφθογοι
αὐτῶν προφέρονται ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ παρ' Ἑλλῆσι, τὰ δὲ λοιπὰ
ὡς ἑξῆς.

h καὶ d προφέρονται ὡς τὰ λατινικά, ἰταλικά, γαλλικά h καὶ d.

g καὶ h προφ. ὡς τὰ λατινικά καὶ γερμανικά g καὶ h.

j μετὰ τῶν α, ο, ου, e καὶ ἐν τέλει λέξεως προφέρεται ὡς τὸ λατινικόν καὶ
γερμανικόν j ἢ ὡς τὰ γιᾶ, γιῆ, γιῶ, γιού.

g j μετὰ τῶν α, ο, ου προφ. μαλακώτερον τοῦ λατινικοῦ g.

τὰ ξυράφια=Dionysius instituit, ut filiae barbam sibi adurerent candenti carbone, metuens cultros tonsorios. — γρηάρυ οἱ λούτεϋ κάλυτ, τ' οἱ λεσὸν βάρβενε=ὁ ὄνος ἐδεῖτο τοῦ ἵππου κουφίσαι οἱ τὸ φορ-
 τιον=asinus equum rogabat, ut sibi onus levaret.—τάττα πορ-
 σίτι τ' οἱ δεργόνϋε djáλενε=ὁ πατὴρ ἐλέλευσε πέμψαι οἱ τὸν παῖδα=
 pater jussit, ut sibi filium mittant.—θότε σε οἱ δούκνε "εντερε,
 σα πᾶ=δοκεῖν οἱ λέγει ὄναρ, & εἶδε=dicit sibi somnium videri,
 quae viderat.—θᾶ σε οἱ ἔρθ ἐ βίλϋα, ἐ do τ' οἱ βιν ἐδὲ djáλϋ=εἶπεν
 ὅτι ἤλθεν οἱ ἡ θυγάτηρ, ἐλθεῖν δὲ οἱ ἔμελλε καὶ ὁ υἱός.

β'. ἐπαρὰ ληπτικῆς. Νέκε μουντ τε ῥούσεϋ, ἐδὲ ντ' οἱ ἤσνε ἐδὲ
 δοῦαρ νϋεζέτ ἐδὲ κέμβε=οὐ καταβαῖν οὐδ' εἴ οἱ χεῖρές τε εἰκόσαι καὶ πό-
 δες εἶεν ('Οδ. Μ, 78).—σοῦμε σπκπ αἱ ῥεγέθ=πολύς δὲ οἱ ὄλθος ὀπη-
 δεῖ (Θεοκρ. 17, 75).—μωσ οἱ hϋgϋe βάρτουρε djáλυτ ντε μάλϋε=μὴ τί
 οἱ κρεμάμενον τῷ παιδί ἐμπέσῃ ('Ηροδ. 1, 34). — ἐ ντε κραθεροῦαρ οἱ
 πασερετιν ζέμερα ἐ-φόρτε (κατὰ τὸ λατινικὸν inque ei pectore gemit
 validum cor: ἄλλως ἐ ντε ζέμερε οἱ πασερετιν σεπίρτυ ἰ-φόρτε)=ἐν
 δὲ τέ οἱ κραδίη στένει ἄλκιμον ἤτορ ('Ιλ. Γ, 169).—ῥῆ ἐ βιφαρδῖς, ψε οἱ
 jáπενε σοῦμε μπεσεκλιμ=ἦσαι ὀνειδίζων, ὅτι οἱ μάλα πολλὰ διδοῦσιν ('Ιλ.
 Β, 255).—τσε οἱ πούθι γλϋούνϋε=ἦ οἱ γούνατ' ἔκυσσε (Ιλ. Θ, 371).
 —ἐ οἱ πελϋέφτε κετοῦ τε μπέτετε!=καὶ οἱ ἄδοι αὐτόθι μῖμνεν! ('Οδ.
 Ζ, 245).—ἐ πούθι δοῦαρ τε-κῆκε, τριμεδρετάρε, τσε οἱ βράνε σοῦμε
 djελμ=καὶ κύσε χεῖρας δεινάς, ἀνδροφόνους, αἱ οἱ πολέας κτάνον υἱας ('Ιλ.
 Ω, 478).—πο νδονῆ καh' ἀτὰ ἀχέρα νεκ' οἱ βαργάρι μόρτϋεν' ἐ-ζῖζε(ἄλ-
 λως, βδέκελϋεν' ἐ-λύγε, λυγρὸν θάνατον, acerbam mortem)=ἀλλά οἱ
 οὔτις τῶν γε τότε' ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον ('Ιλ. Ζ, 16).—ἐ οἱ (ἴσσε) σοῦ-
 με μπεσεκλιμ ἰ-δάσορ' ἀσάϋ=καὶ οἱ πολὺ φίλτατος αὐτῆ ('Ιλ. Ζ, 91).
 —τσε οἱ δᾶ φοῖβο' Ἰ απόλλωνϋ=τὴν οἱ πόρε φοῖβος Ἰ απόλλων ('Ιλ. Α,
 79).—ἐ σῆτ' οἱ γλῆσνε με ζϋαμ δριτεσῶρ=ὄσσε δὲ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι

ε προφ. ὡς τὸ γαλλικὸν e muet, εἴτε τονίζεται εἴτε μὴ ὁ τόνος δὲν με-
 ταβάλλει τὴν προφορὰν.

κϋ μετὰ τῶν α, ο, ου προφ. ὡς τὰ ἑλλην. κῖᾶ, κῖῶ, κῖού.

κῖ μετὰ τοῦ ι καὶ ε προφ. τραχύτερον τοῦ ἑλλ. κ, ὡς τὸ γερμανικὸν k.

λϋ μετὰ τῶν α, ο, ου, ε ὡς τὰ ἑλλ. λῖᾶ, λῖῶ, λῖού, λῖέ.

λῖ μετὰ τοῦ ι, η, υ καὶ τῶν ὁμοφθόγγων προφ. τραχύτερον τοῦ ἑλλ. λ.

νϋ μετὰ τῶν α, ε, ο, ου ὡς τὰ ἑλλ. νῖᾶ, νῖῶ, νῖού, νῖέ.

νῖ μετὰ τοῦ ι, η, υ καὶ τῶν ὁμοφθόγγων προφ. τραχύτερον τοῦ ἑλλ. ν.

ῥῖ προφ. τραχύτερον τοῦ ἑλλ. ρ.

σε προφ. ὡς τὸ γαλλ. ch, τὸ γερμαν. sch καὶ τὸ ἀγγλικὸν sh.

τσς προφ. τραχύτερον τοῦ ἑλλ. τσ. ἢ τζ.

ἐξικτην ('Ἰλ. Α, 104) — ἐ οὐαφ djελμ τε-βούκουρ=τέκεν δέ οἱ ἀγλαὰ τέκνα ('Ὀδ. Α, 288). — δέντερ μουντ τ' οἱ γασεσ' ἐ do τε νδέρνιε dpej εη 'Ὁρέστειε=γαμβρὸς κέν οἱ ἔοις' τίσει δέ σε ἴσον 'Ὁρέστη ('Ἰλ. Ι, 284). — οἱ δούαξει σε τάνε (1) τε-βάρτουρε ντ' αἶρε ἐ λαν Δία, ἐ ἐ λείεν δήελνυ=ἐδόκεε οἱ τὸν πατέρα ἐν τῷ ἡέρι μετέωρον ἐόντα λοῦσθαι μὲν ὑπὸ τοῦ Διός, χρεῖσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ('Ἡροδ. 3, 124).

γ'. προεξαγγελτικῆς. 'Οριστικῆς ἀπλοῖ χρόνοι. 'Βνεστώς. Οἱ jαπ μίκουτ, περ τ' οἱ βενj τε-μίρε=τοῦ δίδω τοῦ φίλου διὰ νὰ τοῦ κάμω καλόν. — οἱ θομ βάjζεσε, πο ζίο σ-οἱ θότε σ-ύμμεσε=τῆς λέγω τῆς κόρης, ἀλλ' αὔτη δέν τῆς λέγει τῆς μητρός της. — οἱ dεργόνj djάjλυτ, ἐ ντ' οἱ ἀρτε μίρε=τοῦ στέλλω τοῦ παιδιοῦ, καὶ ἀν τοῦ ἐλθῃ καλὰ.

Παρατακτικός. οἱ jάμνιε djάjλυτ, πο ἀj σ-οἱ jιπ jάττυτ=τοῦ ἐδίδες τοῦ παιδιοῦ, ἀλλ' αὐτός δέν τοῦ ἐδίδε τοῦ πατρός του. — οἱ θόjε τάττεσε, πο ἀj σ-οἱ θοj βάjζεσε=τοῦ ἔλεγεσ τοῦ πατρός, ἀλλ' αὐτός δέν τῆς ἔλεγε τῆς κόρης. — οἱ dεργόνjε μίκουτ, πο σ-οἱ πεljάεν=τοῦ ἔστειλεσ τοῦ φίλου, ἀλλὰ δὲ τοῦ ἤρεσκε.

'Αόριστος. οἱ δᾶ, πο ᾶτα σ-οἱ δᾶνε=τοῦ ἐδῶκεν, ἀλλ' αὐτοὶ δέν τοῦ ἐδῶκαν (2). — οἱ θᾶ, πῶ ᾶτα σ-οἱ θᾶνε=τοῦ εἶπεν, ἀλλ' αὐτοὶ δέν τοῦ εἶπαν. — οἱ dεργῶj, πῶ ᾶτᾶ σ-οἱ dεργούανε=τοῦ ἔστειλεν, ἀλλ' αὐτοὶ δέν τοῦ ἔστειλαν.

Σύνθετοι χρόνοι. Παρακείμενος. οἱ καμ θένε=τοῦ ἔχω εἶπει.

'Υπερσυντελικός. οἱ κέjε θένε=τοῦ εἶχον εἶπει.

Μέλλων ἀ. do οἱ θεμ=θὰ τοῦ εἶπω. do τ' οἱ θεμ=θὲ νὰ τοῦ εἶπω.

Μέλλων β'. do οἱ θέjε=θὰ τοῦ ἔλεγα. do τ' οἱ θέjε=θὲ νὰ τοῦ ἔλεγα.

Μέλλων ἀ τετελεσμένος. do οἱ κέμ θένε=θὰ τοῦ ἔχω εἶπει. do τ' οἱ κέμ θένε=θὲ νὰ τοῦ ἔχω εἶπει.

Μέλλων β' τετελεσμένος. do οἱ κέjε θένε=θὲ νὰ τοῦ εἶχον εἶπει. do τ' οἱ κέjε θένε=θὲ νὰ τοῦ εἶχον εἶπει.

'Υποτακτικῆς ἐνεστώσ. τ' οἱ κέμ μερῆ ;=νὰ τοῦ ἔχω πάθος ; τ' οἱ θεμ κσιφ ;=νὰ τῆ. εἶπω λόγον ; τ' οἱ δεμ gje ; νὰ τοῦ ὀρεῖλιω τ ;

Παρατακτικός. τ' οἱ jάμνιε=νὰ τοῦ ἐδίδεις. τ' οἱ θόjε=νὰ τῆς ἔλεγεσ. τ' οἱ dεργόνjε=νὰ τοῦ ἔστειλεσ.

(1) 'Ἡ αἰτιατικὴ ἐνικὴ αὔτη κτητικῶς μὲν καὶ ὠρισμένως λέγεται ἐπὶ τοῦ τρίτου προσώπου τάνε=patrem suum, ἐπὶ τοῦ δευτέρου τε-τάττε=patrem tuum, ἐπὶ δὲ τοῦ πρώτου τάττενο=patrem meum' ἀορίστως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν προσώπων λέγεται τάττε, οἶον σ-καμ, σ-κε, σ-κα τάττε=οὐκ ἔχω, οὐκ ἔχεις, οὐκ ἔχει πατέρα.

(2) Συντομίαις χάριν παραλείπεται τοῦ λοιποῦ τὸ οὐσιαστικόν, ὅπερ προεξαγγέλλει ἐκάστοτε ἡ ἀντωνυμία· διότι αὔτη οὐδόλως τροποποιεῖται ἐκ τοῦ γένους τοῦ οὐσιαστικοῦ, οἰονόηποτ' ἂν ἦ τοῦτο.

Ἄδριστος. ντ' οἱ δέφτε=ἰάν τοῦ δώση. ντ' οἱ θέρτε=ἰάν τοῦ εἶπη.
ντ' οἱ δεργόφτε=ἰάν τῆς στείλη.

Εὐτικῆς ἀδριστος. τ' οἱ δέ:εἰσεσε=εἰ οἱ δόλιν. τ' οἱ θέτε:εἰσεσε=εἰ
οἱ εἶποις. τ' οἱ δεργό:εἰσεσε=εἰ οἱ πέμψειεν.

ΣΜΗ. Συντομίας χάριν παραλείπονται οἱ σύνθετοι τῆς ὑποτακτικῆς καὶ σύ-
κτικῆς χρόνοι ὡς καὶ τῶν ἄρτι παρατεθέντων τὰ λοιπὰ πρόσωπα. Ὁ δὲ ἐν ἀπο-
λύτῳ χρήσει ἐνεστώσ τῆς εὐκτικῆς φέρεται ἐνταῦθα ὡς ἀδριστος τῆς ὑποτακτι-
κῆς κατὰ τὴν ἐξηρητημένην ὑποθετικὴν αὐτοῦ χρήσιν. Ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι
τῆς ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς χρόνοι φέρονται ἐνταῦθα μετὰ τῶν ὑποθετικῶν μο-
ρίων, ὅπως εὐχρηστοῦσιν ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς λόγοις.

§ 7. Ἡ παντὸς γένους ἀλβανικὴ αἰτιατικὴ ἔ τοῦ ἐνικοῦ ἀναφερομένη εἰς
πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰς ἔ, ε, se : αὐτόν, αὐτήν, αὐτό-
eum, eam, id : ipsum, ipsam, ipsum : *μίν, γίν' τόν, τήν, τὸ ἐν τῇ*
συνηθείᾳ καὶ τὰς γαλλικὰς le, la.

Παραδείγματα.

ἀ. αὐτοπαθοῦς χρήσεως. Δίδε:α οὐ-περγέ:ε σε, ντ' ἔ do gje λαῖκα,
ἄ:ε καλ:ἄς τ' ἔ κερκόν:ε=Δέδης ἀπεκρίνατο ὅτι, εἴ τι ἔ λαίκαας βούλεται,
ἔκεινον ζητεῖν ἔ χρῆ=Deda respondit, si quid se Laeca velit, illum
se quaerere oportere. — ἄ:ε με βεσῶ:ε, τ' ἔ λασκόν:ε=ἔκεινός με ἀ-
φεινᾶ ἔ ἐπεισεν=ille mihi persuasit, ut se dimitterem. — Πολέ-
μαρχου ἰ Κεφάλυτε οὐρδε:ῶ:ε τε βράπετόν δ:ἄλυ τε νκ πορσίν τ' ἔ πρέ-
σεμ (Πολέμαρχου, ν:ε:ε τε βιν)=Πολέμαρχος ὁ Κεφάλου ἐκέλευσε δρα-
μόντα τὸν παῖδα περιμεῖναι ἔ κελεῦσαι (Πλάτ. πολιτ. 1, 1)=Polemarchus
Cephalii filius jussit puerum currentem nos sistere se jubere.

β') ἐπιαναληπτικῆς. Ἄς :έμ:ε ἔ κλ:ἄ:ε:ε τε-βέ:ε:ε:ε τε-βδ:έ:ε:ε, ἄς
:ἄ:ε:ε, τ:ε' ἔ λέ:ε:ε:ε=οὐδέ ἔ μήτηρ κλαῦσε περιστείλασα, πατήρ θ', οἱ
μιν τεκόμεσθα (Ὀδ. Ω, 292). — ἐδὲ ἔ do ἰ-μέντ:ε:ε:ε Δία=φιλεῖ δέ ἔ
μητίετα Ζεὺς (Ἰλ. Β, 197). — ψε ἔ σε:ε:ε:ε με δ:ἄ:ε' ἐδὲ με γροῦα=
οὐνεκά μιν σὺν παιδί περισχόμεθ' ἠδὲ γυναικί (Ὀδ. Ι, 199). — περ τ' ἔ
ντ:έ:ε:ε κα βένδ:ε γίνε (δέ:ε:ε:ε)=ὡς ἄν μιν (τὸν ὕν) ἐξέλωμεν ἐκ τῆς
χώρης (Ἡροδ. 1, 36). — ψε ἔ περ:ε:ε:ε δε σε:ε:ε:ε=περὶ γὰρ ῥά ἔ χαλ-
κὸς ἔλεψεν (Ἰλ. Α, 236). — ἔ μως ἔ βρητ:ε=καὶ ἔ κατακτείνειε (Ἰλ. Ω,
586). — ἄ:ε:ε:ε:ε θᾶνε ἄτά, τ:ε' ἔ πᾶνε ντε λούρτε=ὡς φασιν, οἱ μιν ἴδοντο
πονεύμενον (Ἰλ. Δ, 374). — :ἄ:ε:ε:ε ἔ δεργῶ:ε :ἄ:ε:ε:ε, σε τρέμπε:ε μως οἱ
βδ:έ:ε:ε=πατήρ γιν ἐξέπεμψεν ὀρωδῶν θανεῖν (Εὐριπ. Ἐκ. 751). — πό-
τ:ε:ε ἔ . . . ντ:ε:ε:ε=ἰπεί γιν . . . ἔξελε (Πινδ. Ὀλυμπ. Δ', 40), — μῖρ'
ἔ ν:έ:ε:ε:ε=εἰ γιν ἐγνωκεν (Πινδ. Πυθ. Δ', 510). — πο τε φ:ε:ε:ε:ε' ἔ λέ-
:ε:ε:ε:ε:ε=σκότιον δέ ἔ γείνατο μήτηρ (Ἰλ. Ζ, 24). — τ' ἄρματόσνε

οὐδερό εἰ (καὶ οὐδερόρε) = θωρήξει εἰ κέλευε ('Ἰλ. Β', 11). — ἄς γεζόνει νῆροῦ, ντ' εἰ σοιγε = οὐδέ κέ τις μιν γηθήσειεν ἰδῶν ('Ὀδ. Μ, 87). — εἰ εἰ δὲ φαίδιμου τρίμου, Σιδονίοβετ μπρέτυ = πόρην δέ εἰ Φαίδιμος ἦρωι, Σιδονίων βασιλεύς ('Ὀδ. Ο, 117). — εἰ ζῆαμου εἰ ἠέγγερ, ἐδὲ ἔσσετσατε δεῖ φσρέθου = καὶ εἰ πυρὴ κατέδαψε, καὶ ὁστέα γαῖα κακεῖθι (Κοῖντ. Συμυρ. Α', 2). — εἰ ἄχερα πο εἰ σγλίδι φουκία 'Ἰρικλειῶτε (δηλ. 'Ἰρικλυ ἰ-φρόρ-τε) = καὶ τότε δὴ μιν ἔλυσε βίη 'Ἰρικληεῖη ('Ὀδ. Α, 296). — με δχσ; οὖν' εἰ περσγλῆς λεσσετόρ = ἀρνεῖται μιν ἔγωγς εἴσκω πηγεσιμάλλω ('Ἰλ. Γ, 197). — μέ περπάρα κχ τ' εἰ ζέρ' ἐδὲ πλεκερία ντε σσσεπι τένε, ντ' 'Ἀρχ = πρὶν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν ἡμετέρῃ ἐνὶ οἴκῳ, ἐν 'Ἀργεῖ ('Ἰλ. Α, 29). — ψε μως ἕε ντερ μεντ τ' εἰ κάβνῆσς, πο τσ; ἴσστ' εἰ πανδελίμε κα κχουτέτυ; = ἦ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ' ἀπόρρητον πόλει; (Σοφ. 'Ἀντιγ. 44).

γ'. προεξαγγελτικῆς. 'Οριστικῆς ἀπλοῦ χρόνοι.

'Ἐνεστ. εἰ λε τ' εἰ μάρσες = τὸν ἀφίνω νὰ τὸν πάρης.

» εἰ μαῖρ, ψε εἰ δοῦα = τὴν παίρνω, διότι τὴν θέλω.

» εἰ σσοσς, περ τ' εἰ καιρόνῃε = τὸ κοτκινίζω διὰ νὰ τὸ καθαρίσῃ.

Παρατ. εἰ λέρε τ' εἰ μάρνῃε = τὸν ἀφίνα νὰ τὸν ἔπηρες.

» εἰ μάρθε, ψε εἰ δόῃε = τὴν ἔπαιρνα, διότι τὴν ἤθελα.

» εἰ σσόσςνῃε, περ τ' εἰ καιρόν = τὸ ἐκοσκίνιζα διὰ νὰ τὸ ἐκαθαίριζε.

'Ἀόρισ. εἰ λάσσε, εἰ μόρε; = τὸν ἀφῆκα, τὸν πῆρες;

» εἰ μόρα, ψε εἰ πάσσε = τὴν πῆρα, διότι τὴν εἶδα.

» εἰ σσόσσα, πο σ-ε καιρόῃ = τὸ ἐκοσκίνισα, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐκαθαίρισε.

Σύνθετοι χρόνοι. Παρακείμενος' εἰ καμ μάρθε = τὸ ἔχω πάρει.

'Υπερσυντελικός. εἰ ἔσσεε λένε = τὸ εἶχον ἀφήσει.

Μέλλων ἄ. do εἰ δεμ = θὰ τὸν θέλω. do τ' εἰ δεμ = θεὸν νὰ τὸν θέλω.

Μέλλ. β'. do εἰ βλέρε = θὰ τὸ ἠγόραζον. do τ' εἰ βλέρε = θεὸν νὰ τὸ ἠγόραζον.

Μέλλων ἄ τετελ. do εἰ ἕεμ σσόσσορε = θὰ τὸ ἔχω κοσκινισμένον. do τ' εἰ ἕεμ σσόσσορε = θεὸν νὰ τὸ ἔχω κοσκινισμένον.

Μέλλων β' τετελ. do εἰ ἕεῃε γγρένε = θὰ τὸ εἶχον φάγει. do τ' εἰ ἕεῃε γγρένε = θεὸν νὰ τὸ εἶχον φάγει.

'Υποτακτικῆς ἔνεστώς. τ' εἰ ἕεμ, εἰ jaπ = ἂν τὸ ἔχω, τὸ δίδω. τ' εἰ δεμ, εἰ bevj = ἂν τὸ θέλω, τὸ κάνω. τ' εἰ θεμ, εἰ σέγερε = ἂν τὸ εἶπω, τὸ ἀκούουν.

Παρατ. τ' εἰ ἕεῃε, εἰ jáπε = ἂν τὸ εἶχα, τὸ ἐδίδα. τ' εἰ δεῃε, εἰ μάρθε = ἂν τὴν ἤθελα, τὴν ἔπαιρνα. τ' εἰ θέῃε, εἰ βέῃε = ἂν τὸ ἔλεγσ, τὸ ἔκαμναν.

'Ἀόρ. ντ' εἰ θέφσσα, do τ' εἰ bevj = ἂν τὸ εἶπω, θεὸν νὰ τὸ κάμω. ντ' εἰ δάφσσα, do εἰ μαῖρ = ἂν τὴν θελήσω, θὰ τὴν πάρω. ντ' εἰ πάφσσα, do τ' εἰ νχοχ = ἂν τὸν ἴδω, θεὸν νὰ τὸν γνωρίσω.

Βυκτ. ἄόρ. τ' εἰ ῥάθεκσε, νέκ' εἰ ἕκενῃε = εἰ μαστιγώσασαι αὐτόν, οὐκ ἂν ἀπέφυγον αὐτόν. τ' εἰ δάτεκσε, εἰ ἕεῃε = εἰ στερῶσασαι αὐτήν, εἶχον ἂν αὐτήν. τ' εἰ λέτεκσε, εἰ ρβάρε = εἰ καταλείπομι αὐτό, ἀπώλεσα ἂν αὐτό.

§ 8. Ἡ ἀλβανικὴ ἀντωνυμία οὐ γεν. καὶ δοτ. πληθυντικὴ καὶ τῶν τριῶν γενῶν, ἀναφερομένη συνήθως εἰς πρόσωπον, σπανιώτερον δὲ εἰς πράγμα, ὡς δοτικὴ μὲν, ὅπερ συνηθέστατον, ἀντιστοιχεῖ ταῖς *sphër, sphësin, sphi, sphiain, sphawër, sphawëin, sphawër, sibi*: αὐτοῖς, αὐταῖς, iis καὶ eis, ipsis: τοὺς καὶ τὰς ἐν τῇ καθωμιλημένῃ, ἀντὶ ταῖς, ταῖς καὶ τῇ γαλλικῇ *leur*. Ὡς δὲ γενική, ὅπερ σπανιώτατον, ταῖς: *sphëwar, sphëwar, sphawën, sphawër, sui*: αὐτῶν, eorum, ipsorum καὶ τῶν ἐν τῇ συνηθείᾳ.

ἸΙαραθεύγματα.

ἀ. αὐτοπαθοῦς χρήσεως. κερκόβη τε οὐ νδεβλβέβη τε βέβη τασε δούαβη=ἰδέοντο ἐξείναι *sphi* ποιεῖν ὅ τι βούλοιντο=petebant ut sibi licet facere quod velint. — περ κλβλβηνε ντε μικβ, ψε νέκ' οὐ νδββη=μέμφονται τοὺς φίλους, ὅτι *sphi* οὐκ ἐβοήθησαν=accusant amicos, quod se non adjuverint. — τρέμπεσσινε τε-πάρετε ἴμως οὐ βεβη τε πκστάβμπε=ἰδεδίδεσαν οἱ πρῶτοι, μὴ *sphawër* ἀποχωρισθῶσιν οἱ ὕστατοι (ἔσχατοι)=primi metuebant, ne postremi ab se discederent. — δββλμπε ὀβνε σε κέτα νέκ' οὐ πελβκβφ=οἱ παῖδες εἶπον ὅτι τοῦτό *sphi* οὐκ ἤρρεσεν. — Πρίντε θόνε σε οὐ ἐφδ δββλβ=λέγουσιν οἱ γονεῖς ὅτι ἤλθε *sphi* ὁ υἱός.

β'. ἐπαναληπτικῆς. *Λαστου οὐ δέβρθεσινε τροῦτε περ δε, σι βίο βέβρα' ἀτύρε, ἐδὲ δββλμβετ, ἐδὲ βρατ' οὐ ἀ μάρββινε τε-τββε. κέσστου θόβη, πο πρα νέκ' οὐ ἀ βεν ἀκόμα Κρονίων=ὠδὲ *sph'* ἐγκέφαλος χαμάδις βέοι, ὡς ὀδε οἶνος, αὐτῶν, καὶ τελέων, ἀλοχοι δ' ἀλλοισι δαμείεν. Ὡς ἔφραν' οὐδ' ἄρα πῶ *sphi* ἐπεκράεινε Κρονίων (Ἰλ. Γ, 300—303). — κςβββετ κέτα οὐ θοβ=τὰ ἔπεκ ἔλεγέ *sphi* τάδε (Ἡροδ. 1, 36). — ψε οὐ (β-σσε) μικ σα περ μόβτβ (δηλ. γκα ζέμερα, ex animo)=ἐπεὶ *sphi* φίλος πέρι κῆρι (Ἰλ. Ω, 423). — ἐ ἔσσερατε . . . οὐ κάλββνε μπι δε τε-ζῆ=ὀστέα δέ *sphi* . . . κελαινῆ πύθεται αἶψ (Ἡσιοδ. ἀσπ. Ἡρακλ. 152). — ψε νάνυ οὐ κλίβββ=ἦδη γάρ *sphi* ἔκειτο (αὐτόθι 172). — ἐ ββββκου β-ζῆ οὐ κουόνεβ περ δε=κατὰ δέ *sphi* κελαινὸν αἶψ' ἀπελείββτ' ἔραζε (αὐτόθι 173). — ἔ βούκ' οὐ δεβββββ (ἕλλως κέββνε, intulerunt) βρα με δέμαζε ντε κῆε τε-βούκουρα=σίτον δέ *sph'* ἀλοχοι καλλικρῆδემνοι ἔπεμπον (Ὀδ. Δ, 623). — ἐ ἄββετ οὐ κέββε ζεμεβββρετ κοββββ=τεύχεα δέ *sph'* ἤνεκαν ὑπέβββμοι θεράββοντες (Ὀδ. Δ, 784). — τασε βειτόν οὐ ἦσινε ἐδὲ μὲ τε-σσοῦμε ἐδὲ μὲ τε-μββρε =οἱ *sphi* βειτόνες ἦσαν ἄμα πλέονες καὶ ἀρείους (Ὀδ. Ι, 46):

γ'. προεξαγγελτικῆς. Ὅριστικῆς ἀπλοῖ χρόνοι. Ἐνεστώς.

οὐ βββ, ἐ ντ' οὐ δέββρε=τοῖς δίδω, καὶ ἐάν τοῖς δώσῃ.

οὐ θοβ, ἐ ντ' οὐ θέββρε=τοῖς λέγω, καὶ ἐάν τοῖς εἶπῃ.

οὐ δεργόνj, ἐ ντ' οὐ πελjkέφτε=τοῖς στέλλω, καὶ ἐάν τοῖς ἀρέση.
 Παρατ. οὐ jάμνjε, πο σ-οὐ jάμνε=ταῖς ἐδίδες, ἀλλὰ δὲν ταῖς ἐδίδον.
 οὐ θόjε, πο σ-οὐ θόjνε—ταῖς ἔλεγες, ἀλλὰ δὲν ταῖς ἔλεγον.

οὐ δεργόνjε, πο σ-οὐ πελjkέjνε=ταῖς ἐστελλες, ἀλλὰ δὲν ταῖς ἤρεσκον.
 Ἀόριστ. οὐ δᾶνε κέτα, πο ᾶj σ-οὐ δᾶ=ταῖς ἐδωκαν οὗτοι, ἀλλ' ἐκεῖ-
 νος δὲν τοῖς ἐδωκεν. — οὐ θᾶνε κέτα, πο ᾶj σ-οὐ θᾶ=τοῖς εἶπαν οὗτοι,
 ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν τοῖς εἶπεν. — οὐ δεργούανε κέτα, πο ᾶj σ-οὐ δεργόj=
 τοῖς ἐστειλαν οὗτοι, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν τοῖς ἐστειλεν.

Σύνθετοι χρόνοι. Παρακ. οὐ καμ θένε=τοῖς ἔχω εἶπει.

Ἵπερσυντελ. οὐ jίjε δένε=τοῖς εἶχον δώσει.

Μέλλων ᾶ. do οὐ θεμ=θᾶ τοῖς εἶπω. do τ' οὐ θεμ=θῆ νὰ τοῖς εἶπω.

Μέλλων β'. do οὐ jάπε=θᾶ τοῖς ἐδίδον. do τ' οὐ jάπε=θῆ νὰ τοῖς
 ἐδίδον.

Μέλλων ᾶ. τετελ. do οὐ jέμ θένε=θᾶ τοῖς ἔχω εἶπει. do τ' οὐ jέμ
 θένε=θῆ νὰ τοῖς ἔχω εἶπει.

Μέλλων β'. τετελ. do οὐ jέjσε δένε=θᾶ τοῖς εἶχον δώσει. do τ' οὐ jέjε
 δένε=θῆ νὰ τοῖς εἶχον δώσει.

Ἵποτακτ. ἐνεστᾶς. τ' οὐ jέμ νδετjρε;=νὰ τοῖς ἔχω χρέος; — τ' οὐ
 θεμ κσιφ;=νὰ τοῖς εἶπω λόγον; — τ' οὐ δεμ gjε; νὰ τοῖς ὀφείλω τι;

Παρατ. τ' οὐ jάπετε=ἔν τοῖς ἐδίδετε. — τ' οὐ θέjετε=ἄν ταῖς ἐλέ-
 γετε. — τ' οὐ δεργόjετε=ἔν τοῖς ἐστέλλετε.

Ἀόρ. ντ' οὐ δέρjεσιμ=ἔν τοῖς δώσωμεν. — ντ' οὐ θέρjεσιμ=ἔάν τοῖς
 εἴπωμεν. — ντ' οὐ δεργόρjεσιμ=ἔάν τοῖς στειλώμεν.

Εὐκτ. ᾶρ. τ' οὐ δέjεjετjνε=εἰ δοῖεν αὐτοῖς (αὐταῖς).

τ' οὐ θέjεjετjτε=εἰ εἴποιτε αὐτοῖς (αὐταῖς).

τ' οὐ δεργότεjεσιμ=εἰ πέμψαμεν αὐτοῖς (αὐταῖς).

§ 9. ἼΙ ἀλβανικὴ ἀντωνυμία *i*, αἷτ. πληθυντικὴ καὶ τῶν τριῶν γενῶν,
 ἀναφερομένη εἰς πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰς σφῆας, σφᾶς,
 σφέ, σφωῆ, σφέα, σφεας, σφρα, σφε, σφωσι· s e: αὐτούς, αὐτάς, αὐτά· eos,
 eas, ea: ipsos, ipsas, ipsa: *r'ir'* τοὺς, τὰς, τὰ καὶ τὴν γαλλικὴν les.

Παραθερίματα.

α'. αὐτοπαθοὺς χρήσεως· οὐ πορσίτινε τε βίjνε· ἐ ἀτὰ οὐ κερκούανε τ' οὐ
 δεργόjενε κοὐεlj τ' ἰ ρούσjνε πόσςτε ντε δε=παρήγγειλαν αὐτοῖς ἐλθεῖν·
 οἱ δὲ ἤτῃσαντο αὐτοὺς πέμψαντάς σρισιν ἵππους καταγαγεῖν σφας ἐπὶ τὴν
 θάλασσαν=denuntiant iis venire : illi ab iis petierant, ut s e missis
 equis ad mare descenderent.—τε-πάρετε οὐ δεργούανε τε-πράπεμι-
 βετ σε τ' ἰ νδίjνε κέμβεζε πας κέμβεζε=οἱ πρῶτοι ἐπέστειλαν τοῖς
 ἐσχάτοις διώκειν σφᾶς ποδι πᾶρ πόδα=primi postremis jusserunt, ut
 se e vestigio sequerentur.—πλέjτε δεργόjενε ντε τε-πάρε τε-βένδυτ
 ἱ οὐ λούτενε τε μως ἰ λένε πα νδίjμε=οἱ γέροντες πέμπουσι πρὸς τοὺς

ἀρχοντας τῆς πόλεως δεόμενοι μὴ σφας περιορᾶν ἀβοηθήτους=seniores primoribus oppidi mittunt et rogant, ne se sine auxilio relinquant. — πρίντε οἱ σερρούχτινε djáλυτ τε βεј τ' ἰ μηῶ bάσκε=οἱ γονεῖς ἔγραψαν τῶ τέκνῳ ἐλθόντι λαβεῖν σφας μεθ' ἑαυτοῦ.

β'. ἐπαραληπτικῆς. ἐ τσεῆλυ θάβε κα φαρμίρετε ἰ βοῦ ντε γέρνје τε ζεῖθενε ;=τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν ἐριδι ξυνέθηκε μάχεσθαι; ('Ἰλ. Α, 8).—ψε ἰ κεј πάρε με περπάρα ἄφρε ντε νάβε τε-σπέϋτα, κουρ ἰ σουαφ γκα 'Ἰδα κεμβεσ;πέϋτῳ 'Αχιλλέα=καὶ γάρ σφε πάρος παρά νηυσι θεῶσιν εἶδεν, δτ' εἶξ 'Ἰδης ἄγαγεν πόδας ὠκὺς 'Αχιλλεύς ('Ἰλ. Α, 111).—dήξλυ, τσε' ἰ νδιεјτι σε hσκεόνεσσине κα τε δάσкуруιτε=Ἡλῖος, ὁ σφ' ἰνόησε μιγαζομένους φιλότῃτι ('Ὀδ. θ, 271).—ντε μως σσκεπούτεσσине τε-dῶ Αἰάντετε τ' ἰ ντάј.е=εἰ μὴ σφω' Αἰαντε διέκριναν μεμαῶτε ('Ἰλ. 'Ρ, 531).—πότσε gјоῦму ἰ lā=ἐπεὶ σφεας ὕπνος ἀνήκεν ('Ὀδ Ω, 440).—τ' ἰ βρητ βοу ντερ μεντ, πο hуsεστρα јέμμα ἰ σπετόј κα dῶρα ἐ Αἰγισυτ=κτανεῖν σφε βουλεύσαντο; ὠμόφρων ὄμωσ μήτηρ νιν ἐξέσωσιν Αἰγισθοу χειρὸς (Εὐριπ. 'Ἠλ. 27 καὶ 28).—ψε dῶ τ' ἰ σdῶнјε τε-τρέμπουρα κα gјελпένјετ' ἰ-λῶкј, τσε τε μως τε γγάσене ту=εἰρξει γάρ νιν ἐποτημένας (τὰς 'Ερινύας;) δεινοῖς δράκουσιν, ὥστε μὴ ψάυειν σέθεν (αὐτόθι 1178).

γ'. προεξαγγε.ιτικῆς. 'Οριστικῆς ἀπλοῖ χρόνοι. 'Ενεστώσ.

ἰ καμ κετοῦ, πο σ-ἰ σοχ=τοὺς ἔχω ἐδῶ, ἀλλὰ δὲν τοὺς βλέπω.—ἰ μαρτόнј σπεϋт, ψε μ' ἰ κερκόνјене=τὰς ὑπανδρεύω ταχέως, διότι μοι τὰς ζητοῦσιν.—ἰ σσετ σοτ, τ' ἰ hλέμε ;=τὰ πωλεῖ σήμερον, νὰ τὰ ἀγοράσωμεν;

παρατ. ἰ κίссε κετοῦ, πο σ-ἰ σοһе=τοὺς εἶχα ἐδῶ, ἀλλὰ δὲν τοὺς εἶβλεπα.—ἰ μαρτόнје σπεϋт, ψε μ' ἰ κερκόνјене=τὰς ὑπάνδρευον ταχέως, διότι μοι τὰς ἐζήτηον.—ἰ σσεсснје мouxт, ψε σ-ἰ hлјјне=τὰ ἐπώλεις εὐθηνά, διότι δὲν τὰ ἠγόραζον.

ἀор. ἰ ἀрђјта кету, πο σ-ἰ пáссe=τοὺς ἐφθασα ἐδῶ, ἀλλὰ δὲν τοὺς εἶδα.—ἰ μαρτόба σπεϋт, ψε μ' ἰ κεркóуанe=τὰς ὑπάνδρευσα ταχέως, διότι μοι τὰς ἐζήτησαν.—ἰ ссеῖта στρέйт, се ἰ hлэте=τὰ ἐπώλῃσα ἀκριβῶ, διότι τὰ ἠγοράσατε.

Σύνθετοι χρόνοι. παρακ. ἰ καμ бάρтуре=τὰ ἔχω ἀναρτήσει.

ὑπερσυντελ. ἰ κέјε бάρтуре=τὰ εἶχον ἀναρτήσει.

μέλλων α'. do ἰ djex=θὰ τοὺς καύσω.

do τ' ἰ djex=θὲ νὰ τοὺς καύσω.

μέλλων β'. do ἰ djége= θὰ τοὺς ἔκαια.

do τ' ἰ djége=θὲ νὰ τοὺς ἔκαια.

μέλλ. á τετεл. do ἰ κeм déне=θὰ τὰς ἔχω δώσει.

do τ' ἰ κeм déне=θὲ νὰ τὰς ἔχω δώσει.

μέλλ. б' τετεл. do ἰ κéјe γγрэне=θὰ τὰ εἶχα φάγει.

δο τ' ἰ κίσε γγρένε=θέ νὰ τὰ εἶχα φάγει
 ὑποτακτ. ἐνεστώσ. τ' ἰ κέμ, ἰ jaπ=άν τὰ ἔχω, τὰ δίδω.
 τ' ἰ δεμ, ἰ μαῖ=άν τὰ θέλω, τὰ λαμβάνω.
 τ' ἰ θεμ, ἰ ροῦανj=άν τὰ λέγω, τὰ φυλάττω.

παρτατ. τ' ἰ θέje, ἰ βένje=άν τὰ ἔλεγον, τὰ ἔπραττον.
 τ' ἰ κέje, ἰ jάπε=άν τὰ εἶχον, τὰ ἔδιδον.
 τ' ἰ δέje, ἰ μάρε=άν τὰ ἤθελα, τὰ ἔπαιρνα.

ἀόρ. ντ' ἰ θέρσα, do τ' ἰ hevj=ἐάν τὰ εἶπω, θέ νὰ τὰ πράξω.

ντ' ἰ δάφσα, do ἰ μαῖ=ἐάν τὰς θελήσω, θὰ τὰς πάρω.

ντ' ἰ πάφσα, do ἰ νjox=ἐάν τοὺς ἴδω, θὰ τοὺς γνωρίσω.

Εὐκτ. ἀόρ. τ' ἰ μάρεξεσε, do ἰ κέje=εἰ ληψοίμην αὐτά, εἶχον ἂν αὐτά.
 τ' ἰ στῶσεξεσε, νέκ' ἰ σορόνje μέ=εἰ ἀποπέμψεις αὐτάς, οὐκέτ' ἂν
 εἶδες αὐτάς.—τε μως ἰ τούνδεκεj, νέκ' ἰ γγρειν=εἰ μὴ κινήσειεν αὐτοὺς,
 οὐκ ἂν ἤγειρεν αὐτοὺς,

§ 10. Ἡ ἄλβανικὴ ἀντωνυμία *ἄ*, αἰτιατικὴ παντὸς γένους καὶ ἀριθμοῦ, μόνον ἐπαναληπτικὴ καὶ προεξαγγελτικὴ, οὐχὶ δὲ καὶ αὐτοπαθής, ἀναφερομένη ὅτε μὲν εἰς πρόσωπον, ὅτε δὲ εἰς πρᾶγμα, παριστώσα δὲ πάντοτε τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον τῶν ῥημάτων, τίθεται ἐν τῷ λόγῳ ἐπιτασσομένη αἰεὶ σὺν τῇ οἶ ἢ τῇ οὐ ταῖς παριστώσαις τὸ πόρρω, οἶον οἶ *ἄ*, οὐ *ἄ*, τασσομένη δ' ἀντὶ τῆς *ἰ* ἢ τῆς *ἰ*, τῶν μηδέποτε τῇ οἶ ἢ τῇ οὐ συντασσομένων. Ἀντιστοιχεῖ ἄρα ἡ *ἄ* πρὸς τὰς αὐτάς ἑλληνικὰς καὶ λατινικὰς αἰτιατικὰς, πρὸς *ἄς* ἢ *ἰ* καὶ ἡ *ἰ* πλὴν τῶν αὐτοπαθῶν. Καὶ αἱ σύνθετοι δὲ οἶ *ἄ* καὶ οὐ *ἄ* προτάσσονται τῶν καθ' ὀριστικὴν, ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν ῥημάτων ἐπιτάσσονται τοῖς κατὰ προστακτικὴν τοῦ ἐνικοῦ, καὶ παρεντίθενται μεταξὺ τῆς ῥίζης τοῦ ῥήματος καὶ τῆς καταλήξεως ἐν τῷ πληθυντικῷ. Πολλάκις δὲ οὕτω ταχέως ἡ *ἄ* συνεκφωνεῖται τῇ οἶ, ὥστε γίνεται (οἶ *ἄ*, οἶ-*ἄ*, οἶ*ἄ*) γοιὰ ἢ jοιὰ, κατ' οὐδὲν ἐλαττουμένης τῆς σημασίας ἐκατέρας τῶν ἀντωνυμιῶν, τῆς οἶ δηλαδὴ ἢ τῆς *ἄ*, Μόνη ὁμως ἡ οἶ οὐδέποτε προφέρεται γοἶ ἢ jοἶ. Ἀλλὰ ἡ jοιὰ, ὅποτε συντάσσεται τῇ οὐ καὶ προτάσσεται αὐτῆς ὑπὸ τὸν τύπον jοιὰ οὐ ἐκλαμβάνεται καὶ ἀντὶ μόνης τῆς *ἄ*. Ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ τῶν κατὰ προστακτικὴν ἐκφερομένων ῥημάτων τηρεῖται ὁ κανονικὸς τύπος οὐ *ἄ* σχεδὸν πάντοτε σταθερός.

ἹΙαραθεύγματα.

ἰ aj πράπε Θεύστου jοιὰ (1) λα Ἀγαμέμνονι τ' ἰ βεις=αὐτὰρ ὁ αὐτε Θεύστ' Ἀγαμέμνονι λείπε φορῆναι (Ἰλ. Β, 107).—ἀντάj οἶ *ἄ* (2) δᾶ, ἰ jοιὰ δουρόj μπρέτυτ=τοῦνεκά οἶ τὸν δῶκε χαριζόμενος βασιλῆϊ (Ἰλ. Α, 23).—πρᾶ ἰ ντζοῦαρ κα τσαδέρυ Βρισπιδενε φακεβούκουρειε, ἰ οὐ *ἄ* (3)

(1) *ἄ*=τὸ σκῆπτρον.

(2) *ἄ*=τὸν θῶρηκα.

(3) *ἄ*=τὴν Βρισηίδα.

δὴ τ' ἐ κέβνε=ἐκ δ' ἄγαγε κλισίης Βρισηίδα καλλιπάρηρον, δῶκε δ' ἄγειν ('Ιλ. Α, 346).—πρὸς πληθούετε μπε τρίζ' ἐδὲ μπε κάτρεζε οὐ ἰ (4) γρήσι ρουκία ἐ αἴρεσε=ἰστία δὲ σφιν τριγῆθ' τε καὶ τετραγῆθ' διέσχισεν ἱς ἀνέμοιο ('Οδ, Ι, 70).—κεστούθ' πο νέλ' οἱ ἰ (5) ἔεν ἀκόμα Κρονίου=ὡς ἔφατ' οὐδ' ἄρα πῶ οἱ ἐπεκραίαινε Κρονίων ('Ιλ. Β, 419).

ἽΟριστικῆς ἀπλοῖ χρόνοι.

ἐν. οὐ ἰ θόμι=τοῖς τὸν λέγομεν.	οἱ ἰ ἵεπ=τοῦ τὴν διδεις.
παρ. οὐ ἰ θόμ=τοῖς τὸν ἐλέγομεν	οἱ ἰ ἵμνῆ=τοῦ τὴν ἐδιδες.
ἄορ. οὐ ἰ θᾶμ=τοῖς τὸν εἶπομεν.	οἱ ἰ δάσσε=τοῦ τὴν ἐδῶκες.
ἐν. ἵοιᾶ θότε=τοῦ τοῦς λέγει.	οὐ ἰ ἵπνι=τοῖς τὰς διδετε.
παρ. ἵοιᾶ θοῖ=τοῦ τοῦς ἔλεγε.	οὐ ἰ ἵαπετε=τοῖς τὰς ἐδιδετε.
ἄορ. ἵοιᾶ θᾶ=τοῦ τοῦς εἶπε.	οὐ ἰ δάτε=τοῖς τὰς ἐδῶκατε.
ἐν. οὐ ἰ σετέσνε=τοῖς τὸ πωλοῦσιν.	οἱ ἰ βλέμε=τοῦ τὰ ἀγοράζομεν
παρ. οὐ ἰ σεῖσνε=τοῖς τὸ ἐπώλουν.	οἱ ἰ βλέρεμ=τοῦ τὰ ἠγοράζαμεν.
ἄορ. οὐ ἰ σεῖτνε=τοῖς τὸ ἐπώλησαν.	οἱ ἰ βλέμ=τοῦ τὰ ἠγοράσαμεν.

Σύνθετοι χρόνοι.

παρὰκ. ἵοιᾶ ἕε θένε=τοῦ τὸ ἔχεις εἶπει

ὑπερσ. ἵοιᾶ οὐ κέῖε θένε=τοῖς τὸ εἶχες εἶπει.

Μέλλων α'. δὴ ἵοιᾶ θεσε=θᾶ τοῦ τὸ εἶπεις. — δὸ τε ἵοιᾶ οὐ θεσε=θὲ νὰ τοῦς τὸ εἶπεις.

Μέλλων β'. δὸ ἵοιᾶ οὐ θεῖ=θᾶ τοῦς τὸ ἔλεγε. — δὸ τε ἵοιᾶ θέῖνε=θᾶ τοῦ τὰ ἔλεγαν.

Μέλλων γ'. τετελ. δὸ ἵοιᾶ κέτε θένε=θᾶ τοῦ τὸ ἔχει εἶπει. — δὸτ' οὐ ἰ κένι θένε=θὲ νὰ τοῦς τὸ ἔχετε εἶπει.

Μέλλων δ'. τετελ. δὸ οὐ ἰ κέῖε θένε=θᾶ τοῦς τὸ εἶχε δώσει. — δὸ τε ἵοιᾶ κέῖεθε δένε=θὲ νὰ τοῦ τὸ εἶχετε δώσει.

Ἵποτ. ἐνεστ. τε ἵοιᾶ ἵαπ=νὰ τοῦ τὸ δώσω. — τε ἵοιᾶ θεμ=νὰ τοῦ τὸ εἶπω. — τε ἵοιᾶ δεργόνῃ=νὰ τοῦ τὸ στείλω.

Παρατ. τ' οὐ ἰ θεῖ=ἄν τοῦς τὰ ἔλεγε. — τ' οὐ ἰ ἵαπ=ἄν τοῦς τὰ ἔδιδε. — τ' οὐ ἰ δεργόν=ἄν τοῦς τὰ ἔστελλε.

Ἵορ. ντ' οὐ ἰ δέφσε=ἔάν τοῖς τὰ δώσης. — ντ' οὐ ἰ θέφσε=ἔάν τοῖς τὰ εἶπης. — ντ' οὐ ἰ δεργόφσε=ἔάν τοῖς τὰ στείλῃς.

Εὐκτ. ἄορ. τε ἵοιᾶ δεργότῃσε=εἰ οἱ πέμψαμι αὐτό. — τε ἵοιᾶ δέτῃσε=εἰ οἱ δοῖς αὐτό. — τε ἵοιᾶ θέτῃσε=εἰ οἱ εἶποι αὐτό.

§ 11. Ἐν δὲ τῇ προστακτικῇ, ἥτις δύο μόνα ἔχει μονοφραστικά πρόσωπα, τὸ δεύτερον ἐνικὸν καὶ τὸ δεύτερον πληθυντικόν, ἅπασαι αἱ ἀντωνυμίαι ἐπὶ μὲν τοῦ ἐνικοῦ ἐπιτάσσονται, ἐπὶ δὲ τοῦ πληθυντικοῦ εὐφω-

(4) ἰ=τά ἰστία.

(5) ἰ=τὰς εὐχάς.

νίας χάριν παρεντίθενται μεταξὺ τῆς ρίζης τοῦ ῥήματος καὶ τῆς καταλήξεως, καὶ πολλὴν ἐμποιοῦσι χάριν εἰς τὸν ἀλβανικὸν λόγον καὶ συντομίαν πλείστην ὄσσην καὶ σαρκήναιαν. Ὅθεν τὰ κελύσματα τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης ἐστὶ τὰ σαφέστατα καὶ συντομώτατα. Ἐνταῦθα δὲ γράφονται διττῶς, μονολεκτικῶς, ὡς προφέρονται, καὶ διεσταλμένως, ἵνα εὐδιάκριτοι ὦσι τῶν ἀναγκαστῶν τοῖς ἀδαημόνως ἔχουσι τοῦ ἀλβανικοῦ λόγου.

Παροξείγματα,

πο ἕα, ζεμερόρ (=generose) Πάτροκλῦ, ν-ζέρε βάζζενε, ἔ jέπουα (jέπ-ού-ά) τ' ἔ κέβjενε=ἄλλ' ἄγε, διογενὲς Πατρόκλεις, ἔξαγε κούρην, καὶ σφωῖν δὸς ἄγειν (Ἰλ. Α, 337). — τ' ἀρματόσνj οὐρδερόε (οὐρδερό-ἔ καὶ οὐρδερό-j-ἔ)=θωρήξει ἔ κέλευε (Ἰλ. Β, 11). — πο κέβινι (κέβ-ι-νι) μέρδα=ἄλλὰ γιν' κομιζετ' εἴσω (Σοφοκλ. Ἀντιγ 597).

1) ἔ καὶ ἰ

μέρ=λάθε, μέρε (μέρ-ἰ)=λάθε το (τον, την)· μέρι (μέρ-ἰ)=λάθε τα (τους, τας). — jεπ=δός, jέπε (jέπ-ἰ) = δός το, donnez-le (la)· jέπι (jέπ-ι)=δός τα, donnez-les. — δεργῆ=στειλε, δεργῆε καὶ δεργῆε (δεργῆ-ἔ, δεργῆ-j-ἔ)=στειλέ το· δεργῆι καὶ δεργῆι (δεργῆ-ἰ, δεργῆ-j-ἰ)=στειλέ τα. μίρνι=λάθετε, μίρνενι καὶ μέρενι (μίρν-ἰ-νι, μέρ-ἰ-νι)=λάθετέ το, μίρνι (μίρ-ἰ νι)=λάθετέ τα.—jίπνι καὶ jίμνι=δότε, jίπνενι, jίμνενι καὶ jέπενι (jίπν-j-ἰ-νι, jίμν-j-ἰ-νι, jέπ-ἰ-νι)=δότε το, jίπνι καὶ jέπνι (jέπ-ἰ-νι, jέπ-ἰ-νι)=δότε τα.—δεργῆνι=πέμψατε, δεργῆνι καὶ δεργῆνι (δεργῆ-ἰ-νι, δεργῆ-j-ἰ-νι)=πέμψατέ το, δεργῆνι καὶ δεργῆνι (δεργῆ-ἰ-νι, δεργῆ-j-ἰ-νι)=πέμψατέ τα.

2) οἱ καὶ οὐ

jεπ=δός, jέποι (jέπ οἱ)=δός του (της), δός αὐτῷ (αὐτῆ), donnez-lui, jέπου (jέπ-ού)=δός τους (ταις), δός αὐτοῖς (αὐταῖς), donnez-leur.—θούα j=εἶπέ, θούαοι καὶ θούα jοι (θούα-οἱ, θούα j-οἱ)=εἶπέ του, θούα jου (θούα j-ού)=εἶπέ τους.—δεργῆ=στειλε, δεργῆοι καὶ δεργῆοι (δεργῆ-οἱ, δεργῆ-j-οἱ)=στειλέ του, δεργῆου (δεργῆ-j-ού)=στειλέ τους.

jίπνι=δόττε, jέποινι καὶ jίποινι (jέπ-οἱ-νι, jέπ-οἱ-νι)=δότε του, jέπουνι καὶ jίπουνι (jέπ οὐ νι, jίπ-οὐ νι)=δότε τους.—θούα jνι καὶ θόνι=εἶπατε, θούα jνι (θούα j-οἱ-νι)=εἶπατέ του, θούα jνι (θούα j-ού νι)=εἶπατέ τους.—δεργῆνι=στειλετε, δεργῆοἱνι καὶ δεργῆ jνι (δεργῆ-οἱ-νι, δεργῆ-j-οἱ-νι)=στειλετέ του· δεργῆοἱνι καὶ δεργῆ jνι (δεργῆ-οἱ-νι, δεργῆ-j-οἱ-νι)=στειλετέ τους.

3) οἱ ἄ καὶ οὐ ἄ.

σέβε=φέρε, ἔνεγκε· σέβιοα (σέβ-οἱ-ἄ)=φέρε τού το· σέβιοα (σέβ-οἱ-ἄ)=φέρε τούς το.—jεπ=δός, jέποια (jέπ-οἱ-ἄ)=δός τού τα, donnez-le (la, les) lui· jέπουα (jέπ-ού-ἄ)=δός τούς τα, donnez-les (le, la) leur.—μέρ=πάρε, ἀφελε· μέριοα καὶ μέρ jοα (μέρ-οἱ-ἄ, μέρ-j-οα)=πάρε τού το.

μέρους και μέροισιου (μέρ-ού-ά, μέρ-οισι-ού) = πάρε τους το. — derǵō = πέμψον, derǵō-οισι (derǵō-οισι) = στείλε του τα, derǵōοισιου και derǵōοισιου (derǵō-οισι-ού, derǵō-ού-ά) = στείλε τους τα.

σιβίνι = φέρετε, κομίσαστε· σιβοισιάνι (σιβ-οισι-άνι) = φέρετέ του το· σέβ-οισιουάνι, σέβουάνι και σιβουάνι (σέβ-οισι-ού-νι, σιβ-ού-ά-νι, σιβ-ού-ά-νι) = φέρετέ τους το. — jíπνι = δότε. jíποισιάνι, jíποισιάνι και jíποισιάνι (jíπ-οι-ά-νι, jíπ-οι-ά-νι, jíπ-οισι-άνι) = δότε του τα· jíπουάνι και jíπουάνι (jíπ-ού-ά-νι, jíπ-ού-ά-νι) = δότε τους τα. — μίρνι = πάρετε, ἀφέλετε· μίροισιάνι και μίροισιάνι (μίρ-οι-ά-νι, μίρ-οισι-άνι) = πάρετέ του τα· μίρουάνι και μίρουάνι (μίρ-ού-ά-νι, μίρ-ού-ά-νι) = πάρετέ τους το. — derǵōνι = πέμψαστε, derǵōοισιάνι (derǵō-οισι-άνι) = στείλετέ του τα· derǵōοισιουάνι και derǵōοισιουάνι (derǵō-οισι-ου-άνι, derǵō-ού-ά-νι) = στείλετέ τους το.

Σμ. Ἐπαντᾷ δ' ἡ παρένθεσις αὐτῆ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας μεταξὺ τῆς ῥίζης τοῦ ῥήματος καὶ τῆς καταλήξεως καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ ἑλληνικῇ παρά τιτι τοῦ χύδην λαοῦ, οἵτινες λέγουσιν ἐνίοτε δόμετε καὶ δόμευτε (= δό-μ'-τε, δό-μου-τε), κατὰ μίμησιν ἴσως τῶν Ἑλλαντῶν, λεγόντων ἔμενι (ἦτοι ἔ-με-νι) = δότε μοι.

§ 12. Ὡσαύτως συντάσσεται καὶ ἡ κατ' αἰτιατικὴν σωζομένη αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία οὐ παντὸς γένους, ἀριθμοῦ καὶ προσώπου καὶ διὰ τοῦτο ἀντιστοιχοῦσα πρὸς πάσας τὰς αἰτιατικὰς πάντων τῶν γενῶν, ἀριθμῶν καὶ προσώπων τῶν ἑλληνικῶν αὐτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν. Προτάσσεται δηλονότι παντὸς προσώπου καὶ ἀριθμοῦ τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου τῆς ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς ἐγκλίσεως, ἐπιτάσσεται ἐν τῷ ἐνικῷ τῆς προστακτικῆς καὶ παρεντίθεται ἐν τῷ πληθυντικῷ αὐτῆς μεταξὺ τῆς ῥίζης τοῦ ῥήματος καὶ τῆς καταλήξεως. Ἄλλὰ καὶ προτασσομένη καὶ ἐπιτασσομένη καὶ παρεντιθεμένη μετατρέπει τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ῥήματα εἰς μέσα ἢ αὐτοπαθῆ, ἀντικείμενον ἄμεσον ἔχοντα τὴν οὐ, ἀναφερομένην εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος. Ἀρχὴν δὲ λαβοῦσα, ὡς φαίνεται, ἡ χρῆσις αὐτῆ ἀπὸ τῶν ἐνεργητικῶν ἀορίστων τῶν ἐπιθετικῶν μεσότητος καὶ αὐτοπαθείας ῥημάτων, οἵτινες τῇ προτάξει τῆς οὐ γίνονται μέτοι, ἐπεξετάθη ἔπειτα ἐπὶ πάντας τοὺς τῆς παθητικῆς φωνῆς ἀορίστους.

Α'. παραδείγματα τῆς προστακτικῆς.

hαπ dέρενε = ἀνοιξον τὴν θύραν· hάπου (hάπ-ου) = ἀπομάκρυνον σεαυτὸν (σεαυτὴν), ἀνοιξο, ἀπομακρύνθητι, ἐκχώρησον. hάπνι dύερτε = ἀνοιξατε τὰς θύρας· hάπουνι (hάπ-ού-νι) = ἀπομακρύνετε ὑμᾶς αὐτοὺς (αὐτάς), ἀπομακρύνθητε, ἐκχωρήσατε.

heιλjκj μερῆνι = ἔλκε τὸν μέρμιθον· heιλjκjου (heιλjκj-ού) = ἔλκε σεαυτὸν (σεαυτὴν), τραβῆζου, ἀποχώρησον. heιλjκjνι καὶ heιλjνι: gjálmeve = ἔλκετε τὸν κάλωνα· heιλjκjουνι (heιλjκj-ού-νι) = ἔλκετε ἑαυτοὺς (ἑαυτάς), τραβηγήθητε, ἀποχωρήσατε.

Β'. παραδείγματα τῶν ἀορίστων.

1. καθ' ὀριστικῆν.

α. παραδείγματα ῥημάτων, ὧν ἡ μεσότης (1) καὶ αὐτοπάθειά ἐστι προφανής.

λάϊτα=ἔλουσα· οὐ-λάσσε=ἔλουσα ἑμαυτὸν (ἑμαυτὴν), ἔλουσάμην, ἔλουσθην. κρέιη=ἐκτένισας· οὐ-κρέχσσε=ἐκτένισας σεαυτὸν (σεαυτὴν), ἐκτενίσω, ἐκτενίσθης· φσεῖητι=ἐσφούγγισεν· οὐ φσεῖη=ἐσφούγγισεν ἑαυτὸν (ἑαυτὴν), ἀπωμόρξατο, ἐσφουγγίσθη. λείεϊτιμ=ἠλείψαμεν· οὐ-λείεμ=ἠλείψαμεν ἑαυτοὺς (ἑαυτάς), ἠλείψάμεθα. δουκουρούατε=ῶραίσατε· οὐ-δουκουρούατε=ῶραίσατε ἑαυτοὺς (ἑαυτάς), ῶραίσασθε. θέεσνε=ἠμφίεσαν, ἐνέδυσαν· οὐ-θέεσνε=ἠμφίεσαν ἑαυτοὺς (ἑαυτάς), ἠμφίεσαντο, ἐνεδύθησαν.

Οὕτως ἔτι γγρεῖτι=ἤγειρεν· οὐ-γγρέ=ἔγρετο, ἠγέρθη· γκίτι=ἀνεβίβασεν· οὐ-γκίτι=ἀνέβη. πεσσοῦαφ=ἔπτυξεν· οὐ-πεσσοῦαφ=ἔπτύξατο. προῦαρ=ἔτρεψεν· οὐ προῦαρ=ἔτράπετο. θέρι=ἔσφαξεν· οὐ-θίρ=ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν, ἐσφάγη. βάρι=ἐκρέμασεν, ἀνήρτησεν· οὐ-βάρ=ἐκρεμάσατο, ἀνηρτήσατο (ἀνήρτησεν ἑαυτὸν ποθεν ἐκῶν), ἐκρεμάσθη. μπιτι=ἀπήγγξεν· οὐ-μπίτ=ἀπήγγξατο. οὐλι=ἔταπεινώσεν· οὐ-οὐλῆ=ἔταπεινώσεν ἑαυτὸν, ἔταπεινώθη. σεροῖ=ἔθεράπευσεν· οὐ-σεροῦα=ἔιάσατο, ἔθεραπεύθη. τούνδι=ἔσεισεν· οὐ-τούνδι=ἔσεισατο, ἐσειόθη. πρέρ=ἔκοψεν· οὐ-πρέ=ἐκόψατο (ἔκοψε μέλος τι τοῦ σώματος μαχαιριδίῳ ἐξ ἀπροσεξίας), ἐκόπη. φσεῖηου=ἔκρουψεν· οὐ-φσεῖη=ἔκρύψατο, ἐκρύφθη. βεῖβῆτι=ἔβαλεν, ἔρριψεν· οὐ-βεῖβῆτι=ῶρμήσατο, ἔρριφθη. ρηοῦαρ=ἀπώλεσεν· οὐ-ρηοῦαρ=ἀπώλετο. γῶησι=κατέρρηξεν· οὐ γῶη=περικατερρήξατο (περικατερρήξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ). σεκῶουαρ=ἔσχισεν· οὐ-σεκῶουαρ ἐσχίσθη· οὐ-ῶάχ ἐ οὐ-πόκῆ (φράσις)=ἐκόψατο καὶ ἐτύψατο ἢ ἐπλήξατο (θῆνον καὶ ὄδυρμόν, ὄλοφυρμόν καὶ κοπετόν μέγαν ἐποίησατο ἐπὶ τῷ θανάτῳ τινός). σοῦσι=ὑπανεστήσεν· οὐ-σοῦς=ὑπανεστή, καὶ πλείστα ἄλλα.

β'. παραδείγματα ῥημάτων, ἐν οἷς μεσότης καὶ αὐτοπάθεια ἢ δυσκόλως ἢ οὐδαμῶς ἀνευρίσκειται· διότι τῶν πλειστων τὸ πάθος ἢ φύσει γίνεται ἢ ὑπό τινας ἐτέρου.

οὐ-ῶιτ=ἠνδρωθη, οὐ-μπλάκ=ἔγῆρασεν, οὐ-περτερι=ἠνενεώθη, ἀνήθησεν· οὐ-βῆτ=παρητήθη, ὑπελείφθη· οὐ-ντόθ=ἔπλετο, ἔτυχεν ὧν, ἐνέκυρσεν. οὐ-γῆντ=εὔρεθη, οὐ φτόχ=περιεψύξατο, ἐκρουλόγησεν· οὐ-γκρῆχ=ἔθερμάνθη, οὐ-σεμοῦρ=ἐνόσησεν, ἠρῶστησεν, οὐ-γκουκῆ=ἔκοκκίνισεν, ἠρυθρίασεν· οὐ-σθάρθ=ἔλευκάνθη, οὐ-ντζῆ=ἔμαύρισεν, οὐ δουκουρούα=ῶραίσθη (ῶμόρφησεν). οὐ-βεῖβῆουα=ἔτυφλώθη, οὐ-σεουρδοῦα=ἔκωφάθη, οὐ-βετοῦα=ἔχρηώθη, ἐχῆρευσεν· οὐ-μάρῶ=ἔμάνθη, οὐ-μπίτ=ἐπινίγη (ἐν

(1) Ἡ μέση διάθεσις ἐν τῇ ἄλβανικῇ κοινῇ ἔχει τὴν φωνὴν τῇ παθητικῇ διαθήσει κατὰ πάντας τοὺς χρόνους, μὴδὲ τοῦ ἀορίστου καὶ μέλλοντος ἰδίους ἐχόντων τύπους ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ.

τῷ ἐσθίειν ἢ ἐν τοῖς ὕδασιν), οὐ-βάρ=ἐκρεμάσθη, οὐ-λάκ=ἐβράχην, οὐ-πρὲ=ἐκόπη, οὐ-θίε=ἐθραύσθη, οὐ-ἡάπ=ἠνεψύχθη, οὐ-δὸκj=ἐκάθη, οὐ-πὸκj=ἐψήθη, οὐ-ᾶj=ἐπρήσθη, οὐ-σεροῦα=ἰάθη, ἰατρεῦθη. οὐ-λὲ=ἰτέχθη, οὐ-μουᾶρ=ἑάλω (ἐπάρθη), οὐ-νjδχ=ἰγνώσθη, οὐ-σςτοῦα=ἰύξήθη, οὐ-πακεσοῦα, = ἠλαττώθη, οὐ-δουχ=ἰδόθη, οὐ-μπράς=ἰκενώθη, οὐ-μπλοῦα=ἰπληρώθη, ἰγεμίσθη· οὐ-βεσοῦα=ἰπεισθη, οὐ-ἰγεροσοῦα ἠγριώθη, οὐ-σβουτεσοῦα=ἠμερώθη, οὐ-σσομοῦα=ἰπληθύνθη, οὐ-θᾶ=ἰξηράνθη, οὐ-ντᾶ=ἰχωρίσθη, οὐ-θουχ=ἰρρέθη, οὐ-δρόθ=ἰστράφη, ἐκλονίσθη· οὐ-μπε-λjθ=συνελέχθη, συνεστάθη· οὐ-δεῖροῦα=ἰτρίφθη, οὐ-δι=διέφασεν, ἐξημέρωσεν· οὐ-εῖ=ἔριδος, ἐσπέρα ἐγένετο, συνεσκότασε, καὶ πλείστα ἄλλα.

2. καθ' ὑποτακτικὴν.

ντ' οὐ-βjέτσα=ἰὰν παραιτηθῶ, ντ' οὐ-περγέρσε=ἰὰν ἐπιστραφῆς, με-ταμεληθῆς· ντ' οὐ-βράφτε=ἰὰν φρονεθῆ, ντ' οὐ-νδρέκjςιμ=ἰὰν συμβιθασθῶμεν, συμφωνήσωμεν· ντ' οὐ-ρβᾶρσιτε=ἰὰν ἀπόλησθε, ντ' οὐ-βῆρσιε=ἰὰν ποιηθῶσιν, ἰὰν γένωνται, καὶ ἄλλα.

3. κατ' εὐκτικὴν.

τ' οὐ-περγέρεκσε=εἰ ὑποστρίψαιμι, τ' οὐ-ῥουσεκσε=εἰ κατάβαί-ης, κατέλθοις· τε μως οὐ-ντόδεκj=εἰ μὴ εἶη· ἐπὶ κατάρας μως οὐ-ντόδεκj=ᾧφραε μὴ εἶναι, νὰ μὴν εἶγεν ὑπάρξει· τ' οὐ-βράτεκσεσιμ=εἰ φρονευθείημεν, τε μως οὐ-λέτεκσεσιτε=εἰ μὴ τεχθείητε· ἐπὶ κατάρας μως οὐ-λέτεκσεσιτε=ᾧφρέλετε μὴ τεχθῆναι, νὰ μὴν εἶχετε γεννηθῆ· τ' οὐ-γjέντεκσεσιε=εἰ εὐρεθείεν, καὶ ἄλλα.

Ἰδοὺ δὲ οἱ παρ' Ἀλβανοῖς ἄοριστοι οὗτοι καὶ ἐν παραθέσει τῶν τύπων καὶ τῆς συντάξεως διὰ βραχέων.

α. τύποι.

ἄορ. ὀριστικῆς.

οὐ-ρβούαρσε=ἰπώλωμην, οὐ-ρβούαρσε=ἰπώλου, οὐ-ρβουᾶρ ἀπώλετο, οὐ-ρβουᾶρμ=ἰπώλωμεθα, οὐ-ρβούαρτε=ἰπώλεσθε, οὐ-ρβούαρνε καὶ οὐ-ρβουᾶρῥε=ἰπώλωντο.

ἄορ. ὑποτακτικῆς.

ντ' οὐ-ρβᾶρσα=ἰὰν ἀπόλωμαι, ντ' οὐ-ρβᾶρσιτε=ἰὰν ἀπόλη, ντ' οὐ-ρβᾶρτε=ἰὰν ἀπόληται, ντ' οὐ-ρβᾶρσιμ=ἰὰν ἀπολώμεθα. ντ' οὐ-ρβᾶρ-σιτε=ἰὰν ἀπόλησθε, ντ' οὐ-ρβᾶρσιε=ἰὰν ἀπόλωνται.

ἄορ εὐκτικῆς.

τ' οὐ-ρβᾶρεκσε=εἰ ἀπολοίμην, τ' οὐ-ρβᾶρεκσε=εἰ ἀπόλοις, τ' οὐ-ρβᾶρεκj=εἰ ἀπόλοιτο, τ' οὐ-ρβᾶρεκσεσιμ=εἰ ἀπολοίμεθα, τ' οὐ-ρβᾶρεκσεσιτε=εἰ ἀπόλοισθε, τ' οὐ-ρβᾶρεκσεσιε=εἰ ἀπόλοιτο.

β' σύνταξις. ἐν ὑποθετικοῖς λόγοις.

Ἰδοὺ ὀριστικῆς· ντ' οὐ-βjετ βούκε, ἡχίη=εἰ ὑπελείφθη ἄρτος, φάγετε =ἰὰν ἔμεινε ψωμί, φάτε.

Ἄζρ. ὑποτακτικῆς ντ' οὐ-βδέτετε βούκε, do háv=εάν ὑπολειφθῆ ἄρ-
τος, ἔδισθε=εάν μείνη ψωμί, θά φάτε.

Ἄδρ. εὐκτικῆς τ' οὐ-βδέτετεj βούκε, do hájete=εἰ ὑπολειφθῆσῃ ἄρ-
τος, ἔδοισθε ἄν=ἄν ἤθελε μείνει ψωμί, θά ἐτρώγατε.

Γ'. Παραγωγή.

§ 13. Τὴν προσωπικὴν ἀντωνυμίαν τοῦ τρίτου προσώπου Ἑλληνες καὶ
Λατῖνοι ἢ δασέως ἐκφέρουσιν ἢ μετὰ διγάρμματος, οἱ δὲ Ἄλβανοὶ καὶ ἄνευ
δασύτητος καὶ ἄνευ διγάρμματος, πρὸς δὲ καὶ ἄνευ ληκτικοῦ συμφώνου.
Παρήχθησαν δὲ πᾶσαι αἱ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἐρμηνευθεῖσαι ἄλβανικαὶ ἀντω-
νυμίαι ἐκ τῶν ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν. Καὶ ἡ μὲν εἶ ἐστὶν αὐτὴ ἢ ε, se,
σφ-ε, ψ-εῖ ἢ δὲ οἱ αὐτὴ ἢ οἰῖ ἢ δὲ οὐ παρῆκται παρὰ τὴν οὐ καὶ s-u-i, ὡς
ἢ i παρὰ τὴν ἐν αἰτ. (τῶν Κυπρίων) καὶ δοτ. (παρὰ λυρικοῖς) καὶ τὴν i m
(ἀντὶ eum) καὶ τὰς μ-ι-γ καὶ γ-ι-γ, ἀλλ' ἄνευ προτακτικοῦ ἢ ἐπιτακτι-
κοῦ συμφώνου. Ἡ δὲ ἄ οὐσα αἰτιατικὴ οὐδετέρου παράγεται παρὰ τὴν ἄ
τὴν προτασσομένην τῶν σφε καὶ σφε ἐν ταῖς ἄ-σφε, ἄ-σφε, δοτ. καὶ αἰτ.
παρ' Αἰόλεῦσι, καὶ τὴν α τὴν προτασσομένην τῆς pse ἐν τῇ a-pse παρὰ
Λατῖνοις ἀντὶ τῆς ipse.

Π. ΚΟΥΠΙΤΩΡΗΣ.